

РЕАКЦІЯ НЕПРЯМОЇ ГЕМАГЛЮТИНАЦІЇ – ЯК МЕТОД КОНТРОЛЮ АНТИГЕННОСТІ ВАКЦИН ПРОТИ САЛЬМОНЕЛЬОЗУ ПТИЦІ

Бойко О.П., Сень О.М., Романович М.С., Собко Г. В., Пундяк Т.О.

Волинський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна, inter-dep@eenu.edu.ua

Контроль епізоотичного процесу за сальмонельозу птиці передбачає серологічний моніторинг рівня сальмонельозних антитіл в сироватці крові імунізованої птиці.

Мета роботи – вивчити в порівняльних дослідах рівні антитіл в реакціях аглютинації та непрямой гемаглютинації в сироватках крові імунізованої проти сальмонельозу птиці.

Моноантигени для РА – 3-мільярдні суспензії вбитих кип'ятінням протягом 30 хв. і двічі відмитих 0,85 % розчином натрію хлориду мікробних клітин 18-годинних культур *Salmonella typhimurium*, *S. enteritidis* і *S. infantis*. Моноантигени для РНГА – це суспензії сенсibiliзованих анатоксинами і джгутиковим антигенами згаданих вище штамів сальмонел формалінованих і танізованих еритроцитів барана. РА ставили в об'ємі 1 см³, а РНГА – в об'ємі 0,25 см³; оцінювали реакцію в плюсах. За титр антитіл приймали найвище розведення досліджуваної сироватки, за якого реакція була оцінена на 2 плюси. Оцінювали рівень антигенності двох сальмонельозних емульсованих вакцин – двовалентної (*S. enteritidis* і *S. typhimurium*) і тривалентної (*S. enteritidis*, *S. typhimurium* і *S. infantis*). Вакцинували птицю дворазово. Кров для дослідження брали на 28 добу після другого введення вакцини.

Наведено результати імунологічного дослідження сироватки крові курей, щеплених двома експериментально-дослідними серіями вакцини проти сальмонельозу. Аналізуючи дані, слід відзначити, що РНГА є значно чутливішою, ніж РА. Так граничні титри в РНГА становлять від 1:3103 до 1:6105, тоді як у РА – від 1:216,6 до 1:571,1. Антигенна активність тривалентної вакцини є виявилася вищою, ніж двовалентної як в РА, так і у РНГА, причому до всіх трьох моноантигенів. Найвищі рівні антитіл в обох імунологічних реакціях виявлені до антигенів *S. enteritidis* (1: 216,6 – 413,5 в РА і 1: 3103 – 4529 в РНГА), а найнижчі до антигенів *S. infantis*. Такий стан можна пояснити тим, що у двовалентній вакцині не було антигенів

останнього штаму. Останній штам не має значення в інфекційній патології тварин, тоді як з епідеміологічної точки зору цей вид сальмонел часто причетний до харчових токсикоінфекцій.

РНГА як метод імунологічного контролю антигенності вакцинних препаратів проти сальмонельозу є значно чутливішою ніж РА. Тривалена вакцина має сильніший антигенний вплив на організм вакцинованої птиці, ніж двовалентна.